

CAN YOU ANSWER THESE QUESTIONS?

1. Who were the Sassanids? The Parsees?
2. What decrees did they make that affected Jews and non-Jews alike?
3. When did they make decrees that solely affected the Jews? What part of our service dates back to that time?
4. What was the function of the Rabbanan Savorai?
5. Who was Mar Zutra bar Mar Zutra? To what position was he appointed?

This and much more will be addressed in the twelfth lecture of this series: "Transition and Consolidation".

To derive maximum benefit from this lecture, keep these questions in mind as you listen to the tape and read through the outline. Go back to these questions once again at the end of the lecture and see how well you answer them.

PLEASE NOTE: This outline and source book was designed as a powerful tool to help you appreciate and understand the basis of Jewish History. Although the lectures can be listened to without the use of the outline, we advise you to read the outline to enhance your comprehension. Use it as well as a handy reference guide and for quick review.

THE EPIC OF THE ETERNAL PEOPLE
Presented by Rabbi Shmuel Irons

Series IV Lecture #12

TRANSITION AND CONSOLIDATION

I. The Sassanid Conquest and the Rule of the Parsees

A.

בגוי נבל אכעיסם . . . רבי יוחנן אמר: אלו חברים. אמרו ליה לר' יוחנן: אתו חברי לבבל שגא נפל. אמרו ליה: מקבלי שוחדא, תריץ יתיב.

גזרו על ג' מפני ג': גזרו על הבשר - מפני המתנות, גזרו על המרחצאות - מפני הטבילה, קא מחטטי שכבי - מפני ששמחים ביום אידם, שנאמר: (שמואל א' י"ב) והיתה יד ד' בכם ובאבותיכם, אמר רבה בר שמואל: זו חטוטי שכבי, דאמר מר: בעון חיים - מתים מתחטטין. יבמות סג:

I will provoke them with a vile nation. R. Yochanan said: This refers to the Parsees (The followers of a Zoroastrian sect that came into power under the Sassanids in the year 226). When R. Yochanan was informed that the Parsees had come to Babylon, he reeled and fell. When however he was told that they accepted bribes he recovered and sat down again.

They issued three decrees as a punishment for three [transgressions]: **They decreed against [ritually prepared] meat**, because the priestly gifts [were neglected]. **They decreed against the use of baths**, because ritual bathing [was not observed]. **They exhumed the dead**, because rejoicings were held on the days of their festivals; as it is said: Then shall the hand of the L-rd be against you, and against your fathers, and Rabbah b. Samuel said that that referred to the exhumation of the dead, for the Master said, 'For the sins of the living the dead are exhumed'. **Yevamos 63b**

B.

אמר ליה שבור מלכא לרב חמא: קבורה מן התורה מניין? אישתיק ולא אמר ליה ולא מידי. אמר רב אחא בר יעקב: אימסר עלמא בידא דטפשא. דאיבעי ליה למימר כי קבור - דליעבד ליה ארון. תקברנו - לא משמע ליה. סנהדרין מו:

King Shapur (II) asked R. Chama: From what passage in the Torah is the law of burial derived? The latter remained silent, and made no answer. Thereupon R. Aba b. Yacov exclaimed: The world has been given over into the hands of fools, for he should have quoted, For thou shalt bury! — [That is no proof, since] it might merely have meant, that he should be placed in a coffin! But it is also written, Bury, thou shalt bury him. — He [King Shapur] would not have understood it thus. **Sanhedrin 46b**

C.

בעו מיניה דרב: מהו לטלטולי שרגא דחנוכתא מקמי חברי בשבתא? ואמר להו: שפיר דמי. שעת הדחק שאני. דהא אמרו ליה רב כהנא ורב אשי לרב: הכי הלכתא? - אמר להו: כדי הוא רבי שמעון לסמוך עליו בשעת הדחק. שבת מה.

But does Rav hold as R. Yehudah? Surely Rav was asked: Is it permitted to move the Hanukkah lamp on account of the Parsees on the Sabbath? and he answered them, [Yes.] It is fine. - A time of emergency is different. For R. Kahana and R. Ashi asked Rav: Is that the law? whereat he answered them, R. Shimon is sufficient to be relied upon in an emergency. **Shabbos 45a**

D.

רבה בר בר חנה חלש, עול לגביה רב יהודה ורבה לשיולי ביה. . . אדהכי אתא ההוא חברא, שקלה לשרגא מקמייהו, אמר: רחמנא או בטולך או בטולא דבר עשו. למימרא, דארומאי מעלו מפרסאי, והתני רבי חייא, מאי דכתיב: (איוב כ"ח) אלקים הבין דרכה והוא ידע את מקומה? יודע הקב"ה בישראל שאין יכולין לקבל גזירת ארומיים, עמד והגלה אותם לבבל לא קשיא: הא מקמי דניתו חברי לבבל, הא לבתר דאתו חברי לבבל. גיטין יז.

Rabbah b. Bar Chanah was once ill, and Rab Yehudah and Rabbah went to inquire how he was. . . At this point a Gueber (Parsee) came in and took away their lamp; whereupon Rabbah b. Bar Hanah ejaculated: 'O All Merciful One! either in Thy shadow or in the shadow of the son of Esau (the Romans)! This is as much as to say, [is it not,] that the Romans are better than the Persians? How does this square with what R. Chiyah taught: 'What is the point of the verse, G-d understood her way and He knew her place? It means that the Holy One, blessed be He, knew that Israel would not be able to endure the persecution of the Romans, so he drove them to Babylon'? — There is no contradiction. One dictum refers to the period before the Parsees came to Babylon, the other to the period subsequent to their coming. **Gittin 17a**

E.

אמר רבא: שרי ליה לצורבא מרבנן למימר עבדא דנורא אנא לא יהיבנא אכרגא, מ"ט? לאברוחי אריא מיניה קאמר. נדרים סב:

Rava also said: A Rabbinical scholar may assert, 'I am a servant of fire, and will not pay poll-tax.' What is the reason? Because it is [only] said in order to drive away a lion. **Nedarim 62b**

F.

אמר ליה ההוא אמגושא לאמימר: מפלגך לעילאי - דהורמיז, מפלגך לתתאי - דאהורמיז. אמר ליה: אם כן היכי שביק ליה אהורמיז להורמיז לעבורי מיא בארעיה? סנהדרין לט.

A magi once said to Amemar: From the middle of thy [body] upwards thou belongest to Hormiz (Ormuzd); from the middle downwards, to Ahormiz (Ahriman). The latter asked: Why then does Ahormiz (Ahriman) permit Hormiz (Ormuzd) to send water through his territory? **Sanhedrin 39a**

G.

א"ל רבי ללוי: הראני פרסיים, אמר ליה: דומים לחיילות של בית דוד הראני חברין, דומין למלאכי חבלה. קדושין עב.

Rabbi said to Levi: 'Describe for me the Persians.' — 'They are like the armies of the House of David,' he replied. 'Describe for me the Parsee priests.' — 'They are like the destroying angels.' **Kiddushin 72a**

II. The Early Sassanid Kings and the Jews

A.

אמר ליה רב ספרא לרבא: הרי בני אקיסטפון דמשחינן להו תחומא מהאי גיסא דארדשיר, ובני ארדשיר משחינן להו תחומא מהאי גיסא דאקיסטפון, הא איכא דגלת דמפסקא יתר ממאה וארבעים ואחת ושליש נפק אחוי ליה הנך אטמהתא דשורא, דמבלעי בדגלת בשבעים אמה ושיריים. עירובין נז:

Said R. Safra to Rava: Behold the people of **Ktesifon** for whom we measure the Sabbath limits from the further side of Ardashir and the people of **Ardashir** (the city built on the ruins of Seleucia by **Ardashir I** who ruled from 226-241) for whom we measure the Sabbath limit from the further side of Ktesifon; does not the Tigris in fact cut between them a gap wider than a hundred and forty-one and a third cubits? — The other thereupon went out and showed him the flanks of a wall that projected seventy and two thirds cubits across the Tigris. **Eiruvim 57b**

B.

שמואל (הוה מטייל) קמיה שבור מלכא בתמניא מזגי חמרא. סוכה נג.

Shmuel juggled before **King Shapur (I who ruled from 241 to 272)** with eight glasses of wine. **Sukkah 53a**

C.

מי קרעינן אשמועות הרעות? והא אמרו ליה לשמואל: קטל שבור מלכא תריסר אלפי יהודאי במזיגת קסרי, ולא קרע. - לא אמרו אלא ברוב צבור. וכמעשה שהיה. - ומי קטל שבור מלכא יהודאי? והא אמר ליה שבור מלכא לשמואל תיתי לי, דלא קטלי יהודי מעולם - התם אינהו גרמי לנפשייהו. דאמר רבי אמי: לקל יתירי דמזיגת קסרי פקע שורא דלודקיא. מועד קטן כו.

Do we [have to] rend [clothes] on hearing evil tidings? For when they informed Shmuel that **King Shapur** had slain twelve thousand Jews at Caesarea-Mazaca (the capital of Cappadocia) he did not [then] rend his clothes? — They [the Sages] did not say [it should be done] save where the misfortune involves the larger part of the Community resembling the typical instance. And is it a fact that King Shapur slew Jews? For [it is reported] that King Shapur said to Shmuel, 'May [ill] befall me if I have ever slain a Jew!' — For there, it was they [the Jews] that had brought it on themselves, as R. Ammi said, that the noise of the harp-strings about Caesarea-Mazaca burst the wall of Laodicea. **Moed Katan 26a**

D.

ההוא גברא דאיחייב נגדא כבי דינא דרבא משום דבעל נכרית, נגדיה רבא ומית. אשתמע מילתא בי שבור מלכא, בעא לצעורי לרבא, אמרה ליה איפרא הורמיז אימיה דשבור מלכא לברה: לא ליהוי לך עסק דברים בהדי יהודאי, דכל מאן דבעיין ממרייהו - יהיב להו. אמר לה: מאי היא? - בעין רחמי ואתי מיטרא. - אמר לה: ההוא משום דזימנא דמיטרא הוא. אלא לבעו רחמי האידנא, בתקופת תמוז, וליתי מיטרא. שלחה ליה לרבא: כוין דעתך ובעי רחמי דליתי מיטרא. בעי רחמי ולא אתי מיטרא. אמר לפניו: רבונו של עולם (תהלים מ"ז) אלקים באזנינו שמענו אבותינו ספרו לנו פעל פעלת בימיהם בימי קדם, ואנו בעינינו לא ראינו אתא מיטרא עד דשפוך מרזבי דצפורי לדיגלת. תענית כד:

Once a certain man was sentenced by the Court of Rava to receive corporal punishment because he had intercourse with a Gentile woman. Rava had the man punished and he died. The matter reached the ears of **King Shapur (II who ruled from 310-379)** and he sought to punish Rava. Whereupon **Ifra Hormuz**, the mother of King Shapur, said to her son, Do not interfere with the Jews because whatever they ask of their G-d He grants them. The king asked her, For example? They pray and rain falls [she replied]. He retorted: This must have been because it is the season for rain; let them pray now, in the Tammuz [summer] cycle for rain. She sent a message to Rava: Concentrate now your mind and pray for rain. He prayed but no rain fell. He then exclaimed: Master of the Universe, 'O G-d, we have heard with our ears, our fathers have told us; a work Thou didst in their days, in the days of old.' But as for us we have not seen [it] with our eyes. Whereupon there followed such a heavy fall of rain that the gutters of Machuza emptied their waters into the Tigris. **Taanis 24b**

E.

אמר ליה שבור מלכא לרב חמא: קבורה מן התורה מניין? אישתיק ולא אמר ליה ולא מידי. אמר רב אחא בר יעקב: אימסר עלמא בידא דטפשא. דאיבעי ליה למימר כי קבור - דליעבד ליה ארון. תקברנו - לא משמע ליה. סנהדרין מו:

King Shapur (II) asked R. Chama: From what passage in the Torah is the law of burial derived? The latter remained silent, and made no answer. Thereupon R. Acha b. Yaakov exclaimed: The world has been given over into the hands of fools, for he should have quoted, For thou shalt bury! — [That is no proof, since] it might merely have meant, that he should be placed in a coffin! But it is also written, Bury, thou shalt bury him. — He [King Shapur] would not have understood it thus. **Sanhedrin 46b**

F.

אמר רב אשי, אמר לי הונא בר נתן: זימנא חדא הוה קאימנא קמיה דאיזגדר מלכא, והוה מדלי לי המינאי ותיתייה ניהליה, ואמר לי: (שמות יט) ממלכת כהנים וגוי קדוש כתיב בכו. כי אתאי קמיה דאמימר, א"ל: אקיים בך (ישעיהו מט) והיו מלכים אומניך. זבחים יט.

R. Ashi said: Huna b. Nasan told me, I was once standing before **King Yezdegerd (I who ruled from 399-421)** ; my girdle lay high up, whereupon he pulled it down, observing to me, It is written of you. [And ye shall be unto Me] a kingdom of priests and a holy nation. When I came before Amemar he said to me: The text, 'And kings shall be thy fosterfathers' has been fulfilled in you. **Zevachim 19a**

G.

אמימר ומר זוטרא ורב אשי הוו קא יתבי אפיתחא דבי אזגור מלכא, חליף ואזיל אטורנגא דמלכא. כתובות סא.

Amemar, Mar Zutra and R. Ashi were once sitting at the gate of **King Yezdegerd** when the King's table-steward passed them by. **Kesubos 61a**

III. Under the Yoke of the Persians

A.

אמר שמואל: מימי לא מצלינא צלותא דמוספין ביחיד בנהרדעא, לבר מההוא יומא דאתא פולמוסא דמלכא למתא ואטרידו רבנן ולא צלו, וצלי לי ביחיד. ברכות ל:

Shmuel said: All my life I have never said the musaf prayer alone in Nehardea except on that day when the king's forces came to the town and they disturbed the Rabbis and they did not say the Tefillah, and I prayed by myself, being an individual where there was no congregation. **Berachos 30b**

B.

ההוא פולמוסא דאתא לנהרדעא, אמר להו רב נחמן: פוקו עבידו כבושי כבשי באגמא, ולמחר ניזיל וניתיב עלויהו. עירובין לד:

An army once came to Nehardea and R. Nahman told his disciples, 'Go out into the marsh and prepare an embankment [from the growing reeds] so that to-morrow we might go there and sit on them'. **Eiruvin 34b**

C.

ההוא פולמוסא דאתא לפומבדיתא, ערקו רבה ורב יוסף פגע בהו ר' זירא. חולין מו.

An army once was stationed at Pumbeditha. Rabbah and R. Yoseph fled the town and were met on the way by R. Zera, who said to them. . . . **Chullin 46a**

D.

אמר להו רבא לבני מחוזא: בעירו חמירא דבני חילא מבתייכו, כיון דאילו מיגנב ואילו מיתביד - ברשותייכו קאי ובעיתו לשלומי - כדילכון דמי, ואסור. פסחים ה:

Rava said to the townspeople of Machuza: Remove the leaven belonging to the troops from your houses. For if it is stolen or lost it is your responsibility and you are required to pay. Therefore it is considered as if it would be yours and it is forbidden to maintain the leaven in your domain over Passover. **Pesachim 5b**

E.

אמר רב כהנא: אישתעי לי רב חמא בר ברתיא דחסא: רבה בר נחמני אגב שמדא נח נפשיה. אכלו ביה קורצא בי מלכא, אמרו: אכא חד גברא ביהודאי דקא מבטל תריסר אלפי גברי מישראל ירחא בקייטא וירחא בסתוא מכרגא דמלכא. בבא מציעא פו.

R. Kahana said: R. Hama, the son of the daughter of Hassa, related to me [that] Rabbah b. Nahmani died through persecution, information having been laid against him to the State. Said they [the informers]: There is an Israelite who keeps back twelve thousand Israelites from the payment of the royal poll-tax one month in summer and one in winter. **Bava Metzia 86a**

F.

מלכא אמר: מאן דלא יהיב כרגא משתעבד למאן דיהיב כרגא. יבמות מו.

The king has ordained that whosoever does not pay the royal poll tax shall be made the slave of him who pays it for him. **Yevamos 46a**

G.

ואף הקב"ה כרת ברית עם ישראל שלא תשכח תורה שבע"פ מפיהם ומפי זרעם עד סוף כל הדורות שנא' (ישעיה נט) ואני זאת בריתי אותם אמר ד' רוחי אשר עליך ודברי אשר שמתו בפיך לא ימוש וגו' ולא כתיב ממך אלא מפיו ומפי זרעך ומפי זרע זרעך, ולפיכך קבע הקב"ה שתי ישיבות לישראל שיהיו הוגיני בתורה יומם ולילה ומתקבצין שתי פעמים בשנה באדר ובאלול מכל המקומות ונושאיין ונותניין במלחמתה של תורה עד שמעמידין דבר על בוריו והלכה לאמתה ומביאיין ראיה ומן המקרא ומן המשנה ומן התלמיד כדי שלא יכשלו ישראל בד"ת, שנא' (תהלים קיט) שלום רב לאוהבי תורתך ואיך למו מכשול, (שם /תהלים/ כ"ט) ד' עוז לעמו יתן ד' יברך את עמו בשלום, ואותן ב' ישיבות לא ראו שבי ולא שמד ולא שלל ולא שלט בהן לא יון ולא אדום והוציאן הקב"ה י"ב שנה קודם חרבן ירושלים בתורתן ובתלמודן. מדרש תנחומא פ' נח ג'

G-d also made a covenant with Israel that the Oral Torah not be forgotten from their mouths nor from the mouths of their descendants for all of eternity as it is stated in Scripture. . . Therefore the Holy One, blessed be He, established **two Yeshivos for the Jewish People that they should immerse themselves [there] in the study of Torah day and night and that they should gather [there] two times a year, in Adar and Elul, from all of the places [of their habitation] so that they should give and take in the battle of Torah until they establish the matter to its utmost clarity and that the law should be established based on truth. Proof was brought [there] from Scripture, Mishna, and Talmud so that the Jewish people should not stumble in the words of Torah.** As it is stated in Scripture. . . **Those two Yeshivos did not see captivity, nor forced conversion, nor plundering. Neither Greece nor Edom (Rome) ruled over them.** And G-d brought them out twelve years before the destruction of Jerusalem together with their [knowledge of] Torah and Talmud. **Midrash Tanchuma Parshas Noach 3**

IV. The End of the Talmudic Era and the Parsee Persecutions

A.

ובתריה (אחר רב אידי בר אבין) רב נחמן בר רב הונא ושכיב בשנת תשס"ו ונפל שמדא דגזרו יזדגרד לבטולי שבתא וגזרו רבנן תעניתא ואיתי קודשא בריך הוא בליליה עליה תנינא ובלעיה מן משכביה ובטלה גזרתיה. אגרת דרב שרירא גאון 94-95

After Rav Idi bar Avin, Rav Nachman bar Rav Huna [reigned in Sura]. He died in the year 455. [After his death] a decree of forced assimilation was imposed by [the Persian king] **Yezdegerd [II 438-457]** to force the Jews to violate the Shabbos. The Rabbis [in response] decreed a fast day. That night, the Holy One, blessed be He, brought upon him a serpent that swallowed him while he was laying [in bed]. The decree [against the Jews] became annulled. **The Letter of Rav Sherira Gaon pp. 94-95**

ובתריה מלך רב סמא בריה דרבא ובאותו הפרק דיליה ודמר בר רב אשי שמענו מן ראשונים וראינו כתוב בספרי זכרוניהם דבעו רחמי ובלעיה תנינה ליזדגרד מלכא כבי משכבו ובטל שמדא. אגרת דרב שרירא גאון 96

After Rav Rachima, Rav Sama brei D'Rava [reigned in Pumbedeisa in the year 456]. Regarding that time, while he and Mar bar Rav Ashi reigned [in their respective Yeshivas], we have heard from those [Gaonim] that preceded us and we have seen in it written in their chronicles that they (Rav Sama and Mar bar Rav Ashi) prayed for mercy and a serpent swallowed King Yezdegerd in his bedroom and the decree became annulled. **The Letter of Rav Sherira Gaon pp. 96**

B.

מצאתי בתשובות הגאונים ז"ל אין אומרים פעמים ולהיות לכם לאלקים אלא במוספי שבתות ויו"ט בקדושה לפי שבמות רב נחמן גזר יזגדר מלך פרס שלא יקראו ק"ש, מה עשו חכמים תקנו להבליעו בין הקדושות רישא דק"ש שמע ישראל, וסיפא אני ד' אלקיכם, כדי שלא אשתכח ק"ש מפי התנוקות (הגדולים היו אומרים ק"ש בהצנע) ובקשו רחמים ובא תנין וכו' ואמרו חכמים לא נבטל אמירתו בקדושה מכל וכל כדי שיתפרסם הנס לדורות אלא נקבענו במוסף שויו"ט ונעילה שאין שם ק"ש כלל, וכן מנהג שתי ישיבות. ס' שבולי הלקט 36

I found in the responsa of the Gaonim the following, "We only say, **פעמים** (Twice every day [with love do we say the Shma]) and **להיות לכם לאלקים** (To be for you G-d) in the Kedusha of Musaf of Shabbos and Yom Tov [and not in the kedusha of the weekdays]. This is based on the following account: After the death of Rav Nachman, **Yezdegerd**, the king of Persia, decreed that we should not recite the Shma. In response the Sages instituted that it be subsumed in the middle of Kedusha, the first (שמע ישראל וכו') and last words (אני ד' אלקיכם) of the Shma so that it not be forgotten from the mouths of the children (the adults said the Shma in private). They beseeched [G-d] for mercy and a serpent came . . . Thereupon the Sages said: We shouldn't totally annul its saying so that the miracle will remain well publicized for [all future] generations. Rather we should permanently set it in the Musaf of Shabbos, Yom Tov, and Ne'ilah which does not [normally] contain any recitation of the Shma. This is the custom of the two Yeshivas (Sura and Pumbedeisa)." **Shibolei HaLeket p. 36**

C.

וביומיה דהדין רב סמא בטבת בשנת תשפ"א אתסרו רבנא אממר בר מר ינוקא והונה מר בר מר זוטרא ריש גלותא ומשרשיה בר פקוד. ובשמונה עשר יום בטבת אתקטילו הונא בר מר זוטרא נשיא ומשרשיא ובאדר דשתא דא אתקטיל רבנא אממר בר מר ינוקא. ובשנת תשפ"ה אתסרו כל בי כנישתא דבבל ואתנקיטו ינוקי בני יהודאי לאמגושי. אגרש"ג 97

In Teves of the year 470, in the reign of Rav Sama [Rosh Yeshiva of Pumbedeisa and under the reign of the Persian king **Peroz (459-484)**], Rabana Amemar bar Mar Yanuka, and Huna bar Mar Zutra Resh Galusa, and Masharshia bar Pakud were imprisoned. On the twenty eighth day of Teves, Huna bar Mar Zutra the Prince (Resh Galusa), and Masharshia were killed. In Adar of that year Rabana Amemar bar Mar Yanuka was killed. In the year 474 all of the synagogues of [the city of] Babylon were closed and the children were taken [from their parents] to be brought up by the Magi. **The Letter of Rav Sherira Gaon p. 97**

D.

רב אשי אמר: אף על גב דלא אשתהי נמי לא משהינן ליה. מאי טעמא? יום טוב שני לגבי מת - כחול שויוה רבנן, אפילו למיגז ליה גלימא ולמיגז ליה אסא. אמר רבינא: והאידנא דאיכא חברי - חיישינן. ביצה ו.

R. Ashi says: Even if it had not lain for a [good] long time we do not let it remain [unburied]. What is the reason? With regard to a dead body the Rabbis have made the second day of a Festival as a weekday even with respect to cutting for it a shroud and cutting for it a [branch of] myrtle. **Ravina** said: But nowadays when there are Parsees we are concerned. **Beitza 6a**

E.

ובתריה רבה תוספאה ושכיב בשנת תשפ"ה. ובארבע בשבא דהוא י"ג כסליו דשנת תשפ"ו שכיב רבינא בריה דרב הונא דהוא סוף הוראה. אגרת דרב שרירא גאון 95

And after him (Mar bar Rav Ashi) reigned **Rabbah Tospheah [in Sura]** . He died in the year 474. On Wednesday on the thirteenth of Kislev in the year **474 Ravina bar Rav Huna**, who was the last of the true authorities of the Talmud, died. **The Letter of Rav Sherira Gaon pp. 95**

רבי ורבי נתן סוף משנה, רב אשי ורבינא סוף הוראה. וסימנך: (תהלים ע"ג) עד אבוא אל מקדשי אל אבינה לאחריתם. בבא מציעא פו.

Rabbi and R. Nasan conclude the Mishnah, **R. Ashi and Ravina conclude [authentic] teaching [or Talmud]** , and a sign thereof is the verse: Until I went to the sanctuary of God; then understood I ("avina") their end. **Bava Metzia 86a**

V. The Savaraim

A.

ולפום הכי איתוספא הוראה דרא בתר דרא עד רבינא ובתר רבינא איפסיקא כדחזא שמואל ירחינאה בספריה דאדם הראשון דהוה כתוב ביה אשי ואבינא סוף הוראה. ובתר הכי אע"ג דודאי הוראה לא הוה סבוראי דמפרשי פירושי דמקרי להוראה ואקרי אנהו רבנן סבוראי וכל מאי דהוה תלי וקאי פרשוה כגון רב רחומי (ורבה) ורב יוסף ורב אחאי מבי חתים דאמרינן בהמביא גט ממדינת הים וצקלג וכו' ובי חתים היא עיר בסביבי נהדעא, ורב רבאי מרוב דמפרש במסכת סנהדרין דאמ' ר' היוצא ליהרג משקין אותו קורט של לבונה כדי שתטרף דעתו עליו

משום שנאמר תנו שכר לאובד ויין למרי נפש ותנא נשים יקרות שבירושלים היו נתנדבות אותן משלהן. ובעינן ואם אינן מתנדבות משלהן משל מי? תרגמא רב רבאי דמין רוב מסתברא משל צבור משום שנאמר תנו. וגם רוב עירו של רב רבאי היתה בסביב (ישיבות) נהדעא היא. ואמרי רבנן דרב רבאי גאון הוה ואוריך שניא טובא. וכמה סברי אקבעו בגמ' דאנון רבנן בתראי כגון **רב עינא ורב סימונא** ונקטינן מן הראשונים דגמרא דהאשה נקנית בג' דרכים דתנינן ברישא מנא הני מילי וכו' עד בכסף מנא לן כלהו אינך פרוקי וקושיי דמתרצי בגמ' רבנן בתראי סבוראי תרצינהו וקבעינהו. אגרת דרב שרירא גאון 69-71

According to the above, ruling after ruling [in the Talmud] were accumulated until **Ravina (II)**. After Ravina it ceased. It had been foreseen by Shmuel Yarchina'ah [who quoted] the Sefer of Adam HaRishon. It was there written, "Ashi and Avina were the [the leaders of the generation at the] end of the Talmudic era." Afterwards, even though there definitely were not "rulings" [that conflicted with those of the previous generations and were added to the corpus of the Talmud], there were "Savorai" [literally logicians], that made comments and explanations that were related to the rulings. These people were called the **Rabanan Savorai**. Everything that was held in suspension (not as yet clarified) was explained by them. [The following are some of the names of these Rabbis] For example **Rav Rachumei**, and **Rav Yosef** and **Rav Achai from Bei Chasim** [were Rabbanan Savorai] as it is stated in the tractate Gittin 7a . . . [according to the text of Rav Sherira Gaon wherein the latter is mentioned]. Bei Chasim is a city in the area of Nehardea. [Another example is] **Rav Ravai from Rov** who explains in the tractate Sanhedrin [42a according to the text of Rav Sherira Gaon] . . . Also Rov, his city, was in the area of Nehardea. [Based on an oral tradition of the Gaonim,] the Rabbis say that he was a Gaon (Rosh Yeshiva) and he lived for many years. Many "Savrei" [explanations] were set into the text of the Talmud that were from the latter of the Rabbanan Savorai like **Rav Eina** and **Rav Simona**. We maintain a tradition from our predecessors that the entire "Sugia" [discussion] at the beginning of the tractate Kiddushin was authored and set in the Talmud by the latter of the Rabbanan Savorai. **The Letter of Rav Sherira Gaon 69-70**

הא כבר נקיטי רבנן פירושא דרבנן סבוראי דבתר הוראה והכיין אמרו: ניחה ליה . . . אלין מילי בסדור הזה ובלשון הזה אתאמרו משמא דרבנן סבוראי ותדיר בפומיהון דכולהון רבנן בתלמוד. תשובות הגאונים שערי צדק סי' ה' בשם רב שרירא גאון

[Regarding this question] the Rabbis have long accepted the commentary and explanation of the Rabbanan Savorai that were after the ruling [of the Talmud]. This is what they said: . . . These [exact] words in this order were said by the Rabbanan Savorai and it is constantly in the mouths of all of the scholars of the Talmud. **Responsa of the Gaonim - Shaarei Tzedek 5 in the name of Rav Sherira Gaon**

B.

ואחריהן רבנן סבוראי שבזכותן נמתחו שמים ונרקעו הארץ עד רב גוזא ורב הונה [רב גיזא ורב סימונא] שהיו סוף סבוראי. לא הוסיפו ולא הפליגו מדעתן כלום אלא תקנו פרקים שבכל תנויי כסדרן . . . רב גד(ז)א ורב סימונא סוף סברא. תולדות תנאים ואמוראים

And after them (the Sages of the Talmud) were the Rabbanan Savorai in whose merit the Heavens were spread and the earth formed a crust. [This period continued] until [the end of the lives of] **Rav Goza** and **Rav Huna** (an alternate text reads: **Rav Giza** and **Rav Simona**) which were the last of the Savorai. They did not add nor veer from their (the Sages of the Talmud) opinions at all. Rather, they instituted the separation of the [text into well defined units according to their placement relative to] the Mishna in its correct order. . . **Rav Gad(z)a** and **Rav Simona** were the last of the Savorai. **Toldos Tannaim V'Amoraim**

C.

ובשנת תשפ"ז שכיב רב סמא בריה דרבא. ובתריה מלך רב יוסי וביומיה סוף הוראה ואסתיים תלמודא. אגרת דרב שרירא גאון 97

In the year 476 Rav Sama brei D'Rava [Rosh Yeshiva of Pumbedeisa] died. After him Rav Yosei reigned. The end of Talmudic ruling and the completion of the Talmud occurred in his days. **The Letter of Rav Sherira Gaon p. 97**

D.

ורובא דרבנן סבוראי שכיבו בשנים מועטות דהכי פרשו גאונים בספרי זכרוניהם בדברי הימים בשנת תתט"ו שכיב רבנא סמא בריה דרבנא יהודאי בסיון ואמרין דדינא דבבא הוה. ובחד בשבא דהוא ארבע באדר שנת תתי"ז שכיב רב אחאי בר רב הונה. ובניסן דשתא דא שכיב רב רחומי ואית דמחלפין רב רחומאי. ובשנת תתי"ז בכסליו שכיב רב שמואל בר [רב אבהו] (יהודה) דמן פומבדיתא ובאדר שכיב רבינא בר אמוציא. ובשנת תתי"ט שכיב רב הונא ריש גלותא. ובשנת תתכ"ב ביום כפור הוה זעפא ושכיב רב אחאי בריה דרבה בר אבהו. ובשנת תתכ"ו שכיב רב תחנא ומר זוטרא בני רב חיננא. ואשתיר רב יוסף גאון במתיבתא כמה שנין. ובתר הכי רב עינא בסורא ורב סימוניה בפומבדיתא. ובתר הכי רב רבא מרב ומן מתיבתא דילין הוה ואמרין דגאון הוה. והויין שני שמד וצרות בסוף מלכות פרסיים ולא הוו יכלין למקבע פרקי ואתובי מתיבתא ומדבר מנהג גאונים עד בתר כמה שנין דאתו רבנן דילנא מפומבדיתא לסביבות נהרדעא למדינתא דפרוז שבור. ואילין גאונים דהוו במדינתא דילנא בפומבדיתא בתר אילין מלין בסוף מלכות פרסיים. משנת תת"ק שנה מלך מר חנן מאשקייא. ובתריה מלך מר רב מרי זקננו בריה דמר רב דימי סורג ובית מדרשו נודע בפירוז שבור עד היום נקרא בי רב מרי. ובימיו מלך בסורא רב מר בר רב הונה בשנת תתק"ב. אגרת דרב שרירא גאון 97–100

Most of the Rabbanan Savorai died within a [relatively] short time. This [tradition] was explained [to us] by the Gaonim in their chronicles. In the year 504, in the month of Sivan, **Rabbana Sama brei D'Rabana Yehudai** died. They said that he was a judge at the gateway (an officially appointed judge). At the beginning of the week in the fourth of Adar in the year 506 **Rav Achai bar Rav Huna** died. In Nisan of that year, **Rav Rachumi** [others change the text to **Rav Rachumai**] died. In the year 506, in Kislev, **Rav Shmuel bar Rav Abahu of Pumbedeisa** died. In Adar, **Ravina bar Amutzia** died. In the year 508 **Rav Huna Resh Galusa** died. There was a great turmoil at Yom Kippur of the year 511. **Rav Achai brei D'Rabbah bar Abahu** died [then]. In the year 515 **Rav Tachna and Mar Zutra, the children of Rav Chinana** , died. **Rav Yosef**, [however], remained Gaon (Rosh Yeshiva) of the Mesivta (of Pumbedeisa) for many years. Afterwards, **Rav Eina [became Rosh Yeshiva] in Sura and Rav Simonei in**

Pumbedeisa. Afterwards Rav Rabai from Rov. He was from our Mesivta (Pumbedeisa) and they say he was a Gaon. *There were years of forced assimilation and troubles at the end of the reign of the Persians.* [In the interim,] they weren't able to set times [for communal lectures] and to sit together as a Mesivta and to act in the custom of the Gaonim. This lasted for many years. [As a result,] our Rabbis left Pumbedeisa to an area near Nehardea: the province of Paroz Shapur. These are the Gaonim that were in our province, in Pumbedeisa, after these events at the end of the period of the Persians: **Rav Chanan of Ishkaya** reigned in the year 589. After him, **Mar Rav Mari, our grandfather, brei D'Rav Dimi Sorgo** [reigned]. His Study Hall is renowned in Paroz Shapur to this day. It is called the House of Rav Mari. During his reign, **Rav Mar bar Rav Huna** reigned in Sura in the year 591. **The Letter of Rav Sherira Gaon 97-100**

VI. The Tragic End of the Era of the Savaraim

ושכיב רב כהנא ועמד אחריו רב הונא מר אחיו, ושכיב ועמד אחריו רב הונא [בן] אחי[ו] (אביו) בר רב כהנא ובגויה כלון דבית דוד והכי הוה אתתיה דרב הונא ריש גלותא ברתיה דמר רב חנינא ריש מתיבתא הוה ורב חנינא גברא רבה הוה, ופריש ואזיל דיינא דריש גלותא למתא דרב חנינא ריש מתיבתא ובעא למיעבד פרקא ולא שבקיה ריש מתיבתא ואתא לקמיה דריש גלותא ופקיד ריש גלותא ושדר ואתייה לריש מתיבתא ופקיד ואותביה בהדי פילי דמתא כולי ליליא למחר אתייה ופקיד ושטמו לכל מזייה דדיקניה ולא למיתן ליה אושפיזא ואזיל ריש מתיבתא ויתיב בבי כנישתא רבתי ובכא וכו' ונפל מותנא בבי ריש גלותא ומיתו כולהו בחד ליליא ופש מר זוטרא בכריסה דאמיה וחזא ההוא ליליא רב חנינא בחלמיה וכו' וכד ילדה וכו' שקליה לגביה ואקרייה ושווייה גברא רבה וכד הוה מר זוטרא בר חמש עשרה שנין אזל הוא וריש מתיבתא לגבי מלכא ושקליה לראשונותיה מן רב פחדא וכו' והיה מר זוטרא ריש גלותא עשרים שנה ומר רב חנינא ורב סמא ורב יצחק חכמים שלו, ובימיו נהרג רב יצחק ריש מתיבתא ובההוא ימא נפק מיד רבא גדול זכר נשיאנו לחיי העולם הבא איתחזי ליה עמודא דנורא ונפקו בהדיה ארבע מאה גוברין ועבדו קרבא עם פרסאי ואורית מלכותא וגבה גוזיאתה שבע שנין, ובסוף שבע שנין חטו הנך דנתקי דהוה בהדיה ואשכחינון דהוה שתויי יין נסך וקא מזנן בבית מלכי גוים ואסתליק עמודא דנורא דהוה סגי קמיה ונקטוהו פרסאי וקטלוהו, וצלבוהו לריש גלותא מר זוטרא ולריש מתיבתא על גשרא דמחוזא ופקיד מלכא ושבביה מתא דריש גלותא, ובההוא יומא דאיקטיל מר זוטרא ריש גלותא זכר נשיאנו לברכה אתייליד ליה ברא וקריוהו מר זוטרא על שמיה דאבוה וערקו בית דוד ותלתין שנין לא יכיל מר אהונאי לגלויה אנפיה ומר רב גיזא אחוי דאבוהון דבית מר רב נהילאי אזיל ויתיב בנהר צבא ומר זוטרא בר מר זוטרא ריש גלותא סליק ליה לארץ ישראל ועיילוהו לריש פירקא . . . סדר עולם זוטא.

Rav Kahana [Resh Galusa] died and **Rav Huna Mar** his brother subsequently inherited the position. [When] he died [508], Rav Huna bar Rav Kahana, his nephew (uncle), inherited the position. Through him, the House of David was destroyed. The following is an account of the events: The wife of Rav Huna, Resh Galusa, was the daughter of Mar Rav Chanina who was Resh Mesivta. Rav Chanina was a man of vast scholarship and saintliness (lit. a great man). The judge of the Resh Galusa left and went to the city of Rav Chanina Resh Mesivta and desired to deliver lectures [to the student body of that city.] The Resh Mesivta did not let him. He (the judge) subsequently went to the Resh Galusa [and told him what had occurred]. The Resh Galusa issued orders and sent for the Resh Mesivta and commanded that he be put into a ditch [or dungeon] of the city for the entire night. The next day he was brought before him and [the Resh Galusa] issued an order that they pull out all the hair of his (the Resh Mesivta's) beard and that he not be given any lodging [in the city]. [Thereupon,] the Resh Mesivta went and sat down in the Great Synagogue and wept. . . Death [immediately] befell the house of the Resh Galusa and they all died in one night. Mar Zutra remained [of the entire house of David] in the womb of his mother. Rav Chanina saw him in his dream . . . and when he was born . . . he took him unto him and taught him Scripture and eventually made him into a great man. When Mar Zutra was fifteen years of age, he together with the Resh Mesivta [Rav Chanina, his grandfather,] went to the king and took [back] the position of leadership from Rav Pachda . . . Mar Zutra became Resh Galusa for twenty years and Mar Rav Chanina and Rav Sama and Rav Yitzchok were his resident scholars. In his days Rav Yitzchok the Resh Mesivta was killed. That day he went out . . . and a column of fire appeared unto him and four hundred men came out together with him and waged war against the Persians and took over the government [of that province] and collected taxes for seven years. At the end of the seven years [an incident occurred and] the men [tax collectors] that were with him sinned and it was found that they had drunk non Jewish wine and had committed immoral acts in the royal house of the non Jews and the column of fire that had gone before him vanished. The Persians captured him and killed him. They hung (or crucified) Mar Zutra and the Resh Mesivta on the bridge of Machuza. The king commanded and the city of the Resh Galusa was taken into captivity. The day that Mar Zutra, the Resh Galusa, was killed, [may the memory of our prince be for blessing,] a son was born unto him. They called him Mar Zutra on the name of his father. The House of David fled. For thirty years Mar Ahunai wasn't able to reveal his face and Mar Giza the brother of the father of the house of Mar Rav Nehilai went and sat in Nahar Tzava. Mar Zutra the son of Mar Zutra Resh Galusa went up to the land of Israel and they elevated him to a position of Resh Pirka . . . **Seder Olam Zuta**

TIME LINE

<u>YEAR C.E.</u>	<u>EVENT</u>
427	Death of Rav Ashi
455	Decrees against the observance of Shabbos and Shma by Yezdegerd II
457	Death of Yesdegerd II
470-471	Imprisonment and Death of Rabana Amemar bar Mar Yanuka, and Huna bar Mar Zutra Resh Galusa, and Masharshia bar Pakud
474	All of the synagogues of [the city of] Babylon were closed and the children were taken [from their parents] to be brought up by the Magi.
474	Death of Ravina II - The Last of the Talmudic Authorities (Amoraim) Rosh Yeshiva of Sura
476	Death of Rav Sama brei D'Rava, Rosh Yeshiva Pumbedeisa
508	Rav Huna Resh Galusa dies. Huna bar Kahana Resh Galusa
523 (App.)	Huna bar Kahana dies. Rav Pachda Resh Galusa
525 (App.)	Rav Yosef dies. Rav Eina [became Rosh Yeshiva] in Sura and Rav Simonei in Pumbedeisa.
538	Mar Zutra bar Huna, Resh Galusa
540 (App.)	Rav Rabai from Rov, Resh Mesivta of Pumbedeisa
558	Death of Mar Zutra and Rav Chanina, Resh Mesivta (Sura) Beginning of Period of Persecution
588	Mar Zutra bar Mar Zutra, Resh Pirka in Eretz Yisrael
589	Rav Chanan of Ishkaya the <u>first</u> Gaon of Pumbedeisa
590 (App.)	Mar Rav Mari brei D'Rav Dimi Sorgo, Gaon of Pumbedeisa
609	Rav Mar bar Rav Huna, the <u>first</u> Gaon of Sura